

Domovská stránka>Podanie na súd>Právne systémy – na úrovni EÚ a členských štátov>Vnútroštátne špecializované súdy

Liikmesriikide erikohtud

Nemecko

See teabeleht sisaldab teavet Saksamaa erikohtute süsteemi kohta.

Töökohtud

Töökohtud lahendavad töötaja ja tööandja vahelistest lepingulistest suhetest tulenevaid tööõiguslaseid vaidlusi (individuaalne tööõigus). Nad lahendavad ka vaidlusi kollektiivlepingu poolte, näiteks ametiühingute ja tööandjate liitude vahel (kollektiivne tööõigus) või tööandja ja tööõukogu vahel.

Liidumaade (*Länder*) töökohtud on esimese astme kohtud. Kohtuasju menetletakse seal kodades, kuhu kuulub üks elukutseline kohtunik ja kaks kohtukaasistajat, kellest üks esindab töötajaid ja teine tööandjaid. Teatavaid ilma ärakuulamiseta tehtavaid otsuseid teeb kohtueesistuja ilma kohtukaasistujate osaluseta.

Kõrgeimad töökohtud (*Landesarbeitsgerichte*, mis on samuti liidumaade kohtud) menetlevad töökohtu otsuste peale esitatud edasikaebusi. Nende kohtute kolleegiumid koosnevad samuti ühest elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast, kellest üks esindab töötajaid ja teine tööandjaid.

Kõrgeima astme kohtuks on **Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim töökohus (*Bundesarbeitsgericht*)**. Selle kolleegiumid koosnevad kohtueesistujast, kahest täiendavast elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast, kellest üks esindab töötajaid ja teine tööandjaid.

Halduskohtud

Haldusotsuseid vaadatakse läbi kohtusüsteemi kolmes eri harus: üldistes halduskohtutes, sotsiaalkohtutes ja maksukohtutes. Üldiste halduskohtute ning sotsiaal- ja maksukohtute oluliseks iseloomulikuks jooneks on *ex officio* uurimise põhimõtte (*Amtsermittlung*) kohaldamine. See tähendab, et kohtud peavad uurima juhtumi asjaolusid omal algatusel (st mitte üksnes ühe poole taotlusel või poolte esitatud tõendite põhjal), sest kohtuotsuse sisuline õigus on avalikes huvides.

Üldised halduskohtud

Üldistel halduskohtutel on kolm astet (instantsi).

Esimese astme kohtud on halduskohtud (*Verwaltungsgerichte*).

Teise astme kohtud on liidumaade kõrgeimad halduskohtud (*Oberverwaltungsgericht* või *Verwaltungsgerichtshof*).

Kõrgeima astme kohtuks on **Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus (*Bundesverwaltungsgericht*)**.

Halduskohtud on tavaliselt pädevad menetlema asju esimeses kohtuastmes. Liidumaade kõrgeimad halduskohtud on peamiselt apellatsioonikohtud, kelle ülesanne on esimese astme kohtu otsused õiguslike ja faktiliste asjaolude seisukohast läbi vaadata. Mõne erandiga on Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus kassatsioonikohus, kes uurib üksnes õiguslikke asjaolusid (*Revision*).

Üldised halduskohtud on põhimõtteliselt pädevad menetlema kõiki haldusasutuste ja üksikisikute vahelisi vaidlusi, mis käsitlevad haldusõigusnormide nõuetekohast kohaldamist. Üldkohtud on halduskohtute asemel pädevad menetlema neid kohtuasju, kui haldusasutus ei ole juhtumiga seotud mitte valitsemissektori üksusena, vaid eraettevõttena. See kehtib kõigi sellistest tegevustest tulenevate vaidluste kohta. Lisaks sellele ei kuulu üldiste halduskohtute pädevusse vaidlused, mida vastavalt seadusele menetletakse muudes kohtutes (maksu-, sotsiaal- või üldkohtutes). Halduskohtus tehakse otsused kolleegiumides, mis koosnevad tavaliselt kolmest elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast. Liidumaade kõrgeimad halduskohtud koosnevad tavaliselt kolmest elukutselisest kohtunikust. Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima halduskohtu kolleegium koosneb tavaliselt viiest elukutselisest kohtunikust. Liidumaa halduskohtutes võib kohtuasja menetleda siiski ka üks kohtunik.

Sotsiaalkohtud

Sotsiaalkohtutel on nagu halduskohtutelgi kolm astet, mille vahel on ülesanded asjakohaselt ära jaotatud. Sotsiaalkohtud on tavaliselt pädevad menetlema asju esimeses kohtuastmes. 14 liidumaade kõrgeimat sotsiaalkohut (*Landessozialgericht*) on apellatsioonikohtud ning **mõne erandiga on Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim sotsiaalkohus (*Bundessozialgericht*)** kassatsioonikohus, kes uurib üksnes õiguslikke asjaolusid (*Revision*).

Sotsiaalkohtud menetlevad peamiselt vaidlusi, mis on seotud sotsiaalkindlustuse (pensionid, õnnetusjuhtumi- ja ravikindlustus ning pikaajalise hoolduse kindlustus), töötuskindlustuse, töötajate põhihüvitiste ja sotsiaalkindlustandega (eelkõige sotsiaalmaks, varjupaigataotlejate hüvitiste seaduse (*Asylbewerberleistungsgesetz*) kohased hüvitised ja teatavad puudega inimeste seadusega (*Schwerbehindertenrecht*) seotud küsimused). Sotsiaalkohtute kolleegiumid koosnevad ühest elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast. Liidumaade kõrgeimate sotsiaalkohtute ja Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima sotsiaalkohtu kolleegiumid koosnevad kolmest elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast.

Maksukohtud

Maksukohtute süsteem koosneb esimese astme maksukohtutest ja **Saksamaa Liitvabariigi kõrgeimast maksukohtust (*Bundesfinanzhof*)**, mis toimib kassatsioonikohtuna ning uurib üksnes õiguslikke asjaolusid (*Revision*). Maksukohtute pädevusse kuuluvad peamiselt vaidlused, mis on seotud riigilõivude, maksude ja tollimaksudega. Maksukohtute kolleegiumid koosnevad kolmest elukutselisest kohtunikust ja kahest kohtukaasistujast. Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima maksukohtu kolleegium koosneb üldjuhul viiest elukutselisest kohtunikust. Maksukohtutes võib kohtuasju siiski menetleda ka üks kohtunik.

Muud erikohtud

Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus

Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus (*Bundesverfassungsgericht*) on pädev menetlema põhiseadusküsimusi riigi tasandil. Tema otsused põhinevad Saksamaa põhiseaduse (*Grundgesetz*) sätetel. Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohtus menetletakse enamasti põhiseaduslikke kaebusi. Neid esitavad kodanikud, kelle põhiseaduslikke õigusi on väidetavalt rikutud kas kohtuotsusega, valitsuse tegevuse tulemusena või õigusaktiga. Üldiselt võetakse põhiseaduslik kaebus menetlusse üksnes siis, kui kõik muud pädevad kohtuastmed on läbitud (st kui see on esitatud kõrgeima astme kohtu otsuse peale). Ainult erandjuhtudel saab põhiseadusliku kaebuse esitada otse õigusakti kohta.

On ka mitut muud liiki menetlusi. Need hõlmavad eelkõige seaduse põhiseadusele vastavuse abstraktset ja konkreetset kohtulikku kontrolli ning menetlusi kontrollimaks, kas põhiseaduslikud asutused on ületanud oma pädevust või mitte. Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohtu teatavad otsused võivad omandada seadusjõu. Kohus koosneb kahest senatist (*Senate*), milles kummaski on kaheksa kohtunikku. Kohus langetab otsuseid kodades, millest igaüks on kolm kohtunikku, või kolleegiumis, enamikul juhtudel ilma suulise arutluta.

Liidumaade konstitutsioonikohtud (*Landesverfassungsgerichte/Staatsgerichtshöfe*)

Liidumaade konstitutsioonikohtud on vastavate liidumaade (*Länder*) konstitutsioonikohtud. Neis lahendatakse peamiselt põhiseaduslikke vaidlusi, mis on seotud liidumaa (*Land*) õigusega (*Landesrecht*), mis reguleerib ka nende kohtute loomist, haldamist ja pädevust.

Seotud lingid

[Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim töökohus](#)

[Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus](#)

[Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim sotsiaalkohus](#)

[Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim maksukohus](#)

[Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus](#)

Viimati uuendatud: 14/05/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.